

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP HỌC KÌ 1- NGỮ VĂN 9

Năm học 2018-2019

I. Giới hạn kiến thức

-Nội dung ôn tập từ tuần 1 đến tuần 14

-Đọc hiểu : 3đ (Ngữ liệu ngoài SGK)

-Tạo lập văn bản : 7đ

+ Văn bản ngắn: 3đ: Nghị luận xã hội (tư tưởng đạo lí hoặc sự việc, hiện tượng)

+ Bài văn :4đ : Đóng vai nhân vật kể chuyện hoặc kể chuyện đời thường **Hướng dẫn làm bài**

1. Tiếng Việt

** Học sinh nắm vững lí thuyết vận dụng vào làm bài tập nhận biết, thông hiểu các kiến thức :*

-Các phương châm hội thoại.

-Xung hô trong hội thoại.

-Cách dẫn trực tiếp, cách dẫn gián tiếp

- Các cách phát triển từ vựng Tiếng Việt

-Thuật ngữ.

-Trau dồi vốn từ.

-Các bài Tổng kết từ vựng: từ đơn, từ ghép, từ đồng nghĩa, trái nghĩa, từ nhiều nghĩa, từ đồng âm, từ tượng hình, tượng thanh, từ Hán Việt, biệt ngữ xã hội, thành ngữ, trường từ vựng....

-Các phép tu từ từ vựng: nhân hóa, so sánh, điệp ngữ, nói quá, nói giảm nói tránh, chơi chữ, liệt kê, ẩn dụ, hoán dụ...

2. Phần đọc - hiểu

-Học sinh nắm vững kiến thức về tên tác giả, tên tác phẩm, hoàn cảnh sáng tác, thể loại, phương thức biểu đạt ...các văn bản đã học

-Nắm vững nội dung, nghệ thuật các văn bản : Văn học trung đại, Văn học hiện đại.

-Thuộc lòng các bài thơ, các đoạn trích trong Truyện Kiều

-Nắm vững, tóm tắt được nội dung các truyện ngắn đã học.

**Lưu ý: Khi trả lời câu hỏi đều phải nhắc lại câu hỏi, trả lời thành câu văn hoàn chỉnh.*

3. Văn bản ngắn

a. Sự việc hiện tượng, đời sống.

a.Sự việc hiện tượng tích cực.	b.Sự việc hiện tượng tiêu cực
<p>*Mở bài: Giới thiệu vấn đề</p> <p>*Thân bài</p> <p>-Những biểu hiện của sự việc</p> <p>-Phân tích ý nghĩa sự việc</p> <p>-Nêu tác dụng tích cực(ý nghĩa sự việc)</p> <p>*Kết bài: Liên hệ thực tế cuộc sống, bản thân</p>	<p>Mở bài: Giới thiệu vấn đề</p> <p>*Thân bài</p> <p>-Những biểu hiện của sự việc</p> <p>-Tìm hiểu nguyên nhân</p> <p>-Nêu tác hại</p> <p>-Đề ra hướng khắc phục</p> <p>*Kết bài: Liên hệ thực tế cuộc sống, bản thân</p>

b. Nghị luận tư tưởng đạo lí

*Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận

*Thân bài

-Giải thích vấn đề (Là gì?)

-Tìm hiểu nguyên nhân(Vì sao?)

-Phản biện , mở rộng vấn đề.

-Nhận thức hành động(Cần làm gì?)

-Liên hệ bản thân

*Kết bài: Khẳng định vấn đề

4. Bài làm văn

a. Kiểu bài đóng vai nhân vật

*Mở bài: Tình huống nhớ lại câu chuyện đã xảy ra

*Thân bài: Kể diễn biến câu chuyện theo nội dung văn bản (Kết hợp kể, tả, biểu cảm và yếu tố nghị luận)

*Kết bài: Nêu suy nghĩ , mong ước của nhân vật

b. Kể chuyện đời thường

*Mở bài: Giới thiệu sự việc, nhân vật.

*Thân bài: Kể diễn biến câu chuyện theo trình tự hợp lí: Sự việc mở đầu, sự việc phát triển, sự việc cao trào, sự việc giải quyết cao trào, sự việc kết thúc.

(Kết hợp kể, tả, biểu cảm và yếu tố nghị luận)

*Kết bài: Nêu suy nghĩ , mong ước của nhân vật.

II. Một số đề tham khảo

Đề 1

Câu 1.(3đ) Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi.

Mới đây trên một số báo đăng tải bức ảnh chụp lại cảnh một thanh niên đang hái hoa dã quỳ (trên cung đường A Pa Chai, Điện Biên Phủ) kèm theo đó là dòng trạng thái : “ Thấy hoa đẹp quá em dừng lại em hái. Em hái từ đầu này sang đầu kia chẳng sót một bông nào.”

Ngay sau khi bức ảnh cùng dòng trạng thái được đăng tải trên mạng xã hội Facebook nó đã nhận được nhiều sự quan tâm bình luận của nhiều người. Có người cho rằng việc hái hoa bẻ cành là không nên. Tuy nhiên có người cho rằng cung đường Tây Bắc có rất nhiều hoa này nên việc hái hoa cũng chẳng có gì là sai cả.

(Tổng hợp từ Internet)

a. Xác định lời dẫn trực tiếp trong đoạn trích?(0.5đ)

b. Giả sử đang sử dụng mạng xã hội Facebook em sẽ bình luận như thế nào về hành động của thanh niên hái hoa? Hãy viết ngắn gọn ý kiến của em một cách lịch sự từ 1 đến 3 câu.(1đ)

c. Chi tiết anh thanh niên hái hoa giống việc làm của nhân vật nào, trong tác phẩm nào đã học. Nêu tên tác phẩm và tác giả đó.(0.5đ)

d. Chỉ ra sự khác nhau giữa việc hái hoa của anh thanh niên trong tác phẩm vừa liên hệ và anh thanh niên trong đoạn trích?(1đ)

Câu 2: (3đ)

Trong bài hát “ Tâm hồn của đá”cổ nhạc sĩ Trần Lập đã viết: “Đừng sống giống như hòn đá, sống không một tình yêu chỉ biết thân phận mình, tâm hồn luôn luôn băng giá đừng hóa thân thành đá...”

Em hãy viết một bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ về ý nghĩa lời bài hát trên.

Câu 3:4đ

Hãy vào vai nhân vật phù hợp kể lại đoạn trích Lục Vân Tiên cứu Kiều Nguyệt Nga (trích Truyện Lục Vân Tiên –Nguyễn Đình Chiểu)

Đề 2

PHẦN 1: (3 điểm)

Đọc đoạn trích sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

“Cuộc sống riêng không biết đến điều gì xảy ra ngoài ngưỡng cửa nhà mình là một cuộc sống nghèo nàn, dù nó có đầy đủ tiện nghi đến đâu đi nữa. nó giống như một mảnh vườn được chăm sóc cẩn thận, đầy hoa thơm sạch sẽ và gọn gàng. Mảnh vườn này có thể làm chủ nhân của nó êm ấm một thời gian dài, nhất là khi lớp rào bao quanh không còn làm họ vương mắt nữa. Nhưng hễ có một cơn dông tố nổi lên là cây cối sẽ bị bật khỏi đất, hoa sẽ nát và mảnh vườn sẽ xấu xí hơn bất kì một nơi hoang dại nào. Con người không thể hạnh phúc với một hạnh phúc mong manh như thế. Con người cần một đại dương mênh mông bị bão táp làm nổi sóng nhưng rồi lại phẳng lì và trong sáng như trước. Số phận của những cái tuyệt đối cá nhân không bộc lộ ra khỏi bản thân, chẳng có gì đáng thêm muốn.”

(Theo A.L.Ghec-xen, 3555 câu danh ngôn, NXB Văn hóa – Thông tin, Hà Nội, 1997)

1. Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản trên.(0,5đ)
2. Nêu nội dung chính của văn bản trên. (0,5đ)
3. Chỉ ra tác dụng của việc dùng phép so sánh trong văn bản trên. (1đ)

4. Theo quan điểm riêng của em, cuộc sống riêng không biết đến điều gì xảy ra ở bên ngoài ngưỡng cửa nhà mình gây ra những tác hại gì? (Trả lời ít nhất 2 tác hại bằng vài câu văn) (1đ)

PHẦN II: (7 điểm)

1. *"Tiên học lễ, hậu học văn", đó là điều đầu tiên mỗi người học được ngay từ khi bước vào lớp một. Nhưng lớn lên, rất nhiều người lãng quên điều đó để rồi có những hành vi ứng xử thiếu văn hoá với thầy cô, bạn bè ngay trong môi trường giáo dục.*

Ngày nay, đi giữa sân trường rất hiếm gặp cảnh tượng một sinh viên, học sinh cúi đầu kính chào thầy cô giáo. Ngay cả khi thầy cô bước vào lớp cũng có những bạn "ế oải" nháp nhòm" nửa đứng nửa ngồi hoặc thầy cô nào "dễ tính" thì sẵn sàng vừa ngồi vừa chào. Trong khi các thầy cô đang hăng say giảng bài thì dưới lớp, một số bạn sinh viên, học sinh "hồn nhiên" ăn sáng, một số bạn khác thì ngủ gật hoặc làm việc riêng. Khi bị nhắc nhở, có sinh viên còn tỏ thái độ chống đối, thậm chí cãi nhau tay đôi với thầy cô. Ranh giới giữa thầy và trò ngày càng mong manh và lời dạy "nhất tự vi sư, bán tự vi sư" cũng ít được các bạn trẻ ngày nay ghi nhớ...

(Theo Thanh Lịch – Khampha.vn)

Hãy viết một bài văn ngắn trình bày suy nghĩ của em về những hành vi ứng xử thiếu văn hoá được gọi từ văn bản trên.

2. Chọn một trong hai đề sau:

Đề 1: Kể lại một sự việc đáng nhớ, qua đó em cảm nhận được ý nghĩa của tình cảm gia đình.

Đề 2: Đóng vai nhân vật một trong các tác phẩm: Bài thơ về tiểu đội xe không kính (Phạm Tiến Duật), Ánh Trăng (Nguyễn Duy), Làng (Kim Lân), Chiếc lược ngà (Nguyễn Quang Sáng) để kể chuyện.

Đề 3

Phần 1: Đọc – hiểu văn bản (3 điểm)

Đọc kĩ đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu ở dưới:

"Từ những con đường mòn men theo dải Trường Sơn hùng vĩ, từ những đội quân "đi không dấu, nấu không khói, nói không tiếng", trong suốt 16 năm hoạt động (1959 - 1975), đường chiến lược Trường Sơn - đường Hồ Chí Minh - huyết mạch nối liền hậu phương miền Bắc với tiền tuyến lớn miền Nam không chỉ là tuyến vận tải quân sự, tuyến

hậu cần chiến lược mà còn là một chiến trường tổng hợp, một mặt trận chiến đấu quyết liệt giữa ta và địch. Nhà thơ Nguyễn Trọng Tạo đã từng tâm sự: “Mỗi lần nhớ về Trường Sơn, tôi lại nhớ về con đường mòn ấy. Con đường mòn từng nâng bước những đoàn quân kháng chiến.””

(Theo “Kì tích đường Trường Sơn huyền thoại”)

1. Nội dung đoạn trích trên gợi em nhớ đến bài thơ nào đã học trong chương trình Ngữ Văn 9 – HKI? Nêu tên tác giả. (1 điểm)
2. Tìm lời dẫn trực tiếp có trong đoạn trích trên và đổi thành lời dẫn gián tiếp. (1 điểm)
3. Từ nội dung đoạn trích trên và bài thơ em đã học, hãy viết vài dòng nêu cảm nhận của em về tuổi trẻ Việt Nam thời chống Mỹ cứu nước. (1 điểm)

Phần 2: Tạo lập văn bản: (7 điểm)

1. Trong văn bản “Đấu tranh cho một thế giới hòa bình”, vì sao có thể nói “chiến tranh hạt nhân không những đi ngược lại lí trí con người, mà còn đi ngược lại lí trí của tự nhiên nữa”? Em có suy nghĩ gì trước lời cảnh báo của nhà văn Mác – két về nguy cơ hủy diệt sự sống và nền văn minh trên trái đất, một khi chiến tranh hạt nhân nổ ra? Hãy viết một văn bản ngắn nêu suy nghĩ của em. (3 điểm)
2. Tập làm văn: (4 điểm)

Ba mươi năm sau kể từ ngày chia tay cha, vào một buổi chiều, ngồi ở bên sông đợi đò về quê ngoại, Thu (trong truyện ngắn “Chiếc lược ngà” – Nguyễn Quang Sáng), đã chải tóc cho con gái bằng chiếc lược ngà, kỉ vật duy nhất của cha để lại cho cô trước lúc hy sinh. Bao nhiêu kỉ niệm về cha, về chiếc lược ngà được kể lại cho con gái nghe thật xúc động.

Trong vai Thu giờ đã trưởng thành, hãy kể lại câu chuyện về tình cha con trong văn bản “Chiếc lược ngà” (Sách Ngữ Văn 9, tập 1). (Trong bài có sử dụng yếu tố miêu tả, biểu cảm, nghị luận, độc thoại và độc thoại nội tâm.)

Đề 4

Câu 1: (3.0 điểm)

Đọc đoạn thơ sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Mặt trời của cháu lặn rồi

Yêu thương, tận hiến một đời, bà ơi!

Mím môi nuốt nước mắt rơi

Tiền bà trời cũng ngậm ngùi giăng mưa.

Thương bà cháu nhớ ngày xưa

Dãi dàu cuối chợ nắng mưa, sáng chiều

Biên đời đơn độc mái chèo

Thuyền bà chông đỡ trăm chiều bão giông.

(Bà ơi – Phạm Trung Dũng) trích từ nguồn <http://phamtrungdung.blogtiengviet.net>

- a) Nêu phương thức biểu đạt của đoạn thơ trên?
- b) Đoạn thơ trên gợi em nhớ đến bài thơ và tác giả nào em đã học trong chương trình ngữ văn lớp 9? Hãy chép lại một khổ thơ trong bài thơ đó mà em yêu thích nhất. (1.5)
- c) “ Mặt trời của cháu lặn rồi” sử dụng biện pháp tu từ nào? Có thể coi đây là hiện tượng một nghĩa gốc của từ phát triển thành nhiều nghĩa được không? Vì sao? (1đ)

Câu 2 (3.0 điểm): Nhà giáo Nguyễn Ngọc Ký, người viết chữ bằng chân, tâm sự trên báo Văn nghệ Trẻ:

“ Con người ta chỉ sợ khiếm khuyết về tâm hồn, đó là mầm tai họa, còn bất cứ khiếm khuyết nào trên cơ thể cũng không đáng sợ nếu ta dũng cảm đối diện và vượt qua để trở thành người không khiếm khuyết”.

Viết văn bản (khoảng một trang giấy thi) trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của lời tâm sự trên?

Câu 3:(4.0 điểm) : Trong đời học sinh, em đã mắc một lỗi lầm khiến cho bản thân day dứt mãi. Hãy kể lại một câu chuyện đáng nhớ nhất của mình.

Đề 5 (Đề KT học kì 1 năm 2017-2018)

Phần 1: Đọc – hiểu văn bản (3 điểm)

Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

Con trai yêu dấu!

Đời người phúc họa vô thường! Không một ai biết trước mình sẽ sống được bao lâu. Có một số việc tưởng nên sớm nói ra thì hay hơn. Cha là cha của con, nếu cha không nói với con, có lẽ không ai nói rõ với con những điều này!

Cha không yêu cầu con phải phụng dưỡng cha trong nửa quãng đời còn lại. Ngược lại, cha cũng không thể bao bọc nửa quãng đời sau này của con, khi mà con đã trưởng thành và tự lập. Đây là lúc cha đã làm tròn trách nhiệm của mình. Sau này con có đi xe buýt hay đi xe hơi riêng; ăn súp vi cá hay ăn mì gói, tự con lo liệu lấy.

- Gia đình thân nhân chỉ là duyên phận một đời. Bất luận trong kiếp này chúng ta sống chung với nhau được bao lâu và như thế nào, nên trân quý khoảng thời gian sum họp, gia đình đoàn tụ. Kiếp sau, dù ta có thương hay không, cũng không chắc sẽ còn gặp lại nhau.

- Tuy có nhiều người thành công trên đường đời mà học hành chẳng đến đâu. Nhưng điều đó cũng không có nghĩa là không cần học hành mà vẫn thành công. Kiến thức đạt được do việc học hành, là vũ khí trong tay của mình. Ta có thể lập nên sự nghiệp từ hai bàn tay trắng, nhưng không thể thiếu sự hiểu biết. Nên nhớ kỹ điều này!

- Con hãy biết ước mơ, nhưng đừng trở thành hiện thực thì ước mơ đừng xa rời thực tế, đừng hão huyền và ảo tưởng. Con phải luôn có niềm tin. Không chỉ là niềm tin vào chính bản thân mình mà con cũng cần có niềm tin vào mọi người, niềm tin vào cuộc sống. Nếu không có niềm tin, con sẽ chẳng thể làm được việc gì.

(Trích “ Lá thư của Tôn Vận Tuyền”- một chính trị Đài Loan gửi con trai)

1. Qua ngữ liệu trên ,em hãy cho biết người cha dạy con những bài học nào?(1đ)
2. Tìm hai từ Hán việt sử dụng trong đoạn trích trên và giải thích ý nghĩa. (1đ)
3. Với kiến thức đã học, em hãy nêu tên một tác phẩm cùng đề tài với đoạn trích trên. (1đ)

Phần 2: Tạo lập văn bản: (7 điểm)

1. Em hãy viết văn bản ngắn, trình bày suy nghĩ về bài học em nhận được từ những lời khuyên của người cha dành cho con trong lá thư nêu trên (3đ)
2. Học sinh chọn 1 trong 2 đề sau để làm(4đ)

Đề 1: Có những câu chuyện diễn ra trong đời sống hàng ngày khiến em suy nghĩ tích cực, yêu đời hơn. Hãy kể lại một trong những câu chuyện đó.

Đề 2: Đóng vai nhân vật bất kì kể lại một truyện ngắn đã học.

- **Đề cương chỉ mang tính chất tham khảo. Chúc các em làm bài thật tốt , đạt kết quả cao.**